Motion

1983/84:596

Kurt Ove Johansson och Stig Gustafsson

Beskattning av datorer

Allmänhetens intresse för datateknik och till vad man kan använda datorer är påtagligt ökande. Många, framför allt yngre människor, fascineras av den nya teknikens många möjligheter. Men det är också många som oroas av vad detta nya kommer att föra med sig beträffande sysselsättning och personlig integritet.

Utvecklingen på datateknikens område går svindlande fort. Stordatorerna från 1960- och 1970-talen ersätts nu med nya. Samtidigt formligen exploderar marknaden med mini- och mikrodatorer, vilka har en kapacitet som många inte trodde var möjlig för bara några år sedan.

Intresset för hemdatorer ökar också mycket snabbt. I t. ex. USA räknar man med att det före 1990 kommer att finnas en hemdator i 30 miljoner amerikanska hem. En proportionellt liknande utveckling förväntas ske i Sverige. År 1985 beräknas Sverige ha minst 700 000 hemdatorer. Mycket talar för att utvecklingen blir ännu snabbare med tanke på de nya användningsmöjligheter som erbjuds.

Användarna av hemdatorer står inför en, vad man skulle kunna kalla möjligheternas revolution. Mycket snart kan hemdatorerna, första steget tas i mars/april, anslutas till telenätet. Det blir då möjligt att sitta hemma och direkt från televerkets databas, via telefonledningen, få tillgång till dataprogram och dataspel. Möjligheterna att sköta post- och bankaffärerna, boka bio- och teaterbiljetter och beställa semesterresan direkt genom hemdatorn är inte heller långt borta. På marknaden finns redan i dag modem som gör det möjligt att också nå utländska databaser. Med modem kan man även kommunicera mellan hemdatorer utan att gå genom ett teledatasystem.

I Sverige betalar vi avgifter av olika slag för att se TV, lyssna på radio, för innehav av telefon och för att sända brev. Med tanke på datorernas, inte minst hemdatorernas, framtida användningsmöjligheter ligger det nära till hands att beskatta eller att lägga en avgift på alla datorer vare sig de används för personregistrering eller för andra ändamål. Ett sådant system bör utformas så att det också ersätter det nuvarande avgiftssystemet hos datainspektionen.

Systemet med avgifter hos datainspektionen bygger på att de registeransvariga skall betala en årlig licensavgift och en särskild avgift beroende på tidsåtgång vid handläggning av tillståndsärenden. Erfarenheterna av avgiftssystemet är hittills inte särskilt lysande. Datainspektionen täcker bara till hälften sina kostnader. Avgiftssystemet uppfattas dessutom av många som orättvist eftersom avgiften är densamma för både små och stora

användare av personregister. Därtill kommer att systemet är svårkontrollerat och att många avgiftsskyldiga struntar i att betala. Systemet täcker heller inte alla datorer.

Undersökningar som gjorts av både datainspektionen och datalagstiftningskommittén visar att det är svårt att utforma ett enkelt och rättvist avgiftssystem baserat på inspektionens verksamhet enligt datalagen. Man bör därför, enligt vår mening, pröva andra lösningar.

Det ligger då, som redan anförts, nära till hands att införa någon form av skatt eller avgift på alla datorer vare sig de används för personregistrering eller för andra ändamål. Eftersom datorerna inom förvaltningen och näringslivet nästan uteslutande används för att rationalisera och sänka kostnader, bör en sådan tanke inte te sig stötande. I den mån datorer, t. ex. persondatorer, används för privat bruk bör användaren kunna bära en viss skatt eller avgift för detta. En sådan skatt eller avgift på datorer behöver inte ha till enda syfte att finansiera datainspektionens verksamhet utan kan sannolikt därutöver, utan att avgiften blir för hög, tillföra staten ganska betydande inkomster.

Ett tänkbart alternativ kan vara att ta ut en årlig avgift på datorerna enligt samma modell som för TV-avgifter. En sådan avgift bör då gälla alla datorer, oavsett användningsområde, och betalas av den som äger datorn. Avgiften kan varieras beroende på hur kraftfull datorn är enligt principen ju större datorkapacitet desto högre avgift.

Modellen är naturligtvis inte problemfri. Den drabbar t. ex. inte bara administrativ databehandling utan även teknisk sådan inom industrin och forskningen. Den skall också administreras. Det måste finnas rutiner för ny- och avanmälningar, adressändringar, utsändning av räkningar och påminnelser samt rutiner för felrättning, service och information, liksom för kontroll och redovisning.

Ett annat tänkbart alternativ, som är administrativt enklare, är att lägga en särskild avgift på all nyförsäljning av datorer. Det skulle innebära att försäljare av datorer blir skyldiga att anmäla alla försäljningar, på ungefär motsvarande sätt som TV-handeln är skyldig att anmäla försäljning av TV-apparater till televerket.

Även andra modeller kan tillämpas för beskattning eller avgifter på datorer. Oavsett lösning måste dock ansvaret för uppbörden ligga på en myndighet. En sådan tänkbar myndighet är televerket, som redan nu har liknande uppgifter när det gäller telefon- och TV-avgifter och som tillhandahåller linjer och kommunikationsnät för datorer.

Med hänvisning till vad som anförts hemställer vi

att riksdagen hos regeringen begär en utredning om att beskatta eller avgiftsbelägga användningen av datorer.

Stockholm den 18 januari 1984

KURT OVE JOHANSSON (s) STIG GUSTAFSSON (s)